

Nachtopvang Rotterdam

Kerncijfers 2019

Onderzoek en Business Intelligence

Gemeente Rotterdam

Colofon

Gemeente Rotterdam, afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI)

Datum: 2 maart 2021

Auteur(s): Eva Mandos, Maaïke Dujardin

Vragen: onderzoek@rotterdam.nl

Samenvatting

Dit rapport gaat over het gebruik van de nachtopvang voor volwassenen (COV). De crisisopvang voor jongeren (COJ), gezinnen (COG) en Huiselijk Geweld is dus buiten beschouwing gelaten, evenals overnachtingen van volwassenen zonder CO-pas (niet-rechthebbenden).

In 2019 hebben 1135 unieke mensen die een CO-pas hebben gebruik gemaakt van de nachtopvang voor volwassenen. Dat zijn er 50 ofwel 5% meer dan in 2018. Na een stabiel beeld in de periode 2013-2016 is er vanaf 2017 een gestage stijging te zien.

Het totaal aantal overnachtingen is in 2019 juist wat gedaald (- 2%) ten opzichte van 2018. Dat komt omdat de groei van het aantal slapers vooral zat bij de groep kortslapers en het aantal langslapers is afgenomen. De gemiddelde duur van het verblijf was in 2019 daarom ook iets lager (75 nachten) dan in 2018 (79 nachten). Het totaal aantal overnachtingen per persoon is overigens hoger: rond de 115 nachten (berekend over twee kalenderjaren).

Ruim 1 op de 10 mensen (12%) had in 2019 meer dan 180 overnachtingen (dus minimaal 6 maanden). Zij hebben een grote impact op de bezetting. De groep die maar heel kort in de opvang slaapt is veel groter (23%). Zij hebben minder impact op de capaciteit, maar wellicht wel veel impact op de inzet van medewerkers. Bij de helft van de slapers gaat het om nieuwe instroom, een kwart verbleef in 2018 ook al in de nachtopvang en de rest heeft in 2017 of eerder al (soms meermaals) gebruik gemaakt van de opvang.

De capaciteit lag begin 2019 op 310 bedden en de rest van het jaar op 280 bedden. Het bezettingspercentage varieert van 84% tot 93% per maand. Er zijn dagen waarop het stiller is (met name in het weekend) en dus ook dagen waarop het veel drukker is en de bezetting van een locatie soms boven de 100% ligt. Het aantal unieke slapers per maand lag in 2019 rond de 400 personen. Dat is vergelijkbaar met 2018.

De gemiddelde leeftijd van de bezoekers is (evenals in andere jaren) 42 jaar. 14% is een vrouw. Ook dat is vergelijkbaar met eerdere jaren. Vanuit de nulmeting op de Zelfredzaamheidsmatrix is de inschatting dat 75% van de nieuwe instromers in 2019 een slechte geestelijke gezondheid heeft en/of problematisch middelengebruik. Bij 26% is zelfs sprake van zeer acute/ernstige problemen met de geestelijke gezondheid, en 10% heeft een onbehandelde verslaving (al dan niet in combinatie met ggz problematiek). Dat is in grote lijnen vergelijkbaar met 2017 (toen respectievelijk 25% en 13%), maar de betrouwbaarheid van deze informatie is beperkt omdat van het merendeel van de mensen geen nulmeting beschikbaar is.

Inhoudsopgave

1	Aanvragen voor nachtopvang	5
1.1	Aanmeldingen bij Centraal Onthaal	5
1.2	Geen gebruik van de nachtopvang	5
2	Aantal mensen in nachtopvang	6
2.1	Aantal slapers per jaar	6
2.2	Aantal slapers per instelling	6
2.3	Instroom en herinstroom	6
3	Duur van het verblijf	8
3.1	Totale verblijfsduur: instromers 2018	8
3.2	Overnachtingen per kalenderjaar	9
3.3	Kortslapers en langslapers	10
4	Capaciteit en bezetting	12
4.1	Totaal aantal overnachtingen per jaar	12
4.2	Capaciteit en bezetting	12
5	Kenmerken van daklozen	15
5.1	Leeftijd en geslacht	15
5.2	Problematiek: ZRM	15
	Bijlage A Aanvullende tabellen	17

1 Aanvragen voor nachtopvang

1.1 Aanmeldingen bij Centraal Onthaal

Mensen die gebruik willen maken van nachtopvang moeten zich melden bij het loket van Centraal Onthaal (CO). In totaal heeft het team Toegang & Indicatie in 2019 zo'n 1.300 aanmeldingen voor Maatschappelijke Opvang verwerkt in de vorm van een CO-intake gesprek. Er zijn daarbij 1.033 (nieuwe) CO-passen verstrekt voor toegang tot de nachtopvang¹

Naast de 1.300 aanmeldingen (CO-intake gesprekken) zijn er mensen die zich melden bij het loket en op basis van het 'CO-filter gesprek' al worden doorverwezen, omdat er geen (relevante) hulpvraag is. Deze mensen krijgen dus geen CO-intake².

In 2018 lag het aantal intakegesprekken hoger dan in 2019 (circa 1.800) maar zijn er minder passen verstrekt namelijk 968. In 2017 waren er 1.500 intakegesprekken en zijn er 990 passen verstrekt. In 2019 lag het aantal (nieuwe) CO-passen dus wat hoger dan in 2017 en 2018.

Tabel 1.1. Aantal aanvragen voor nachtopvang en het aantal verstrekte CO-passen

	CO-intakes	CO-passen
2019	circa 1.300	1.033
2018	circa 1.800	968
2017	circa 1.500	990

1.2 Geen gebruik van de nachtopvang

Van de mensen die in 2019 een CO-pas hebben gekregen, heeft 20% geen gebruik gemaakt van de nachtopvang. In 2018 gold dat voor 23% van de mensen. Dat is in grote lijnen vergelijkbaar met andere jaren (namelijk 21% in 2016 en 25% in 2014).

Er is niet onderzocht waarom mensen met een CO-pas toch geen gebruik maken van de opvang. Mogelijke verklaringen zijn dat mensen toch nog een alternatief achter de hand hadden (veelal een tijdelijk logeeradres in het eigen netwerk) waarvan ze, wellicht na een blik op de situatie ter plaatse, liever gebruik maken. Er zijn ook wel eens signalen dat het met name voor mensen met een licht verstandelijke beperking denkbaar is dat men de locaties niet heeft weten te vinden of niet heeft begrepen dat ze zich, als er ergens die dag geen plek is, elders kunnen melden of het de volgende dag opnieuw kunnen proberen.

¹ Daarnaast worden er ook regelmatig CO-passen verlengd. Het gaat hier dus alleen om de nieuwe c.q. eerste CO-passen.

² Ter illustratie: in 2017 waren dat er ruim 1.000.

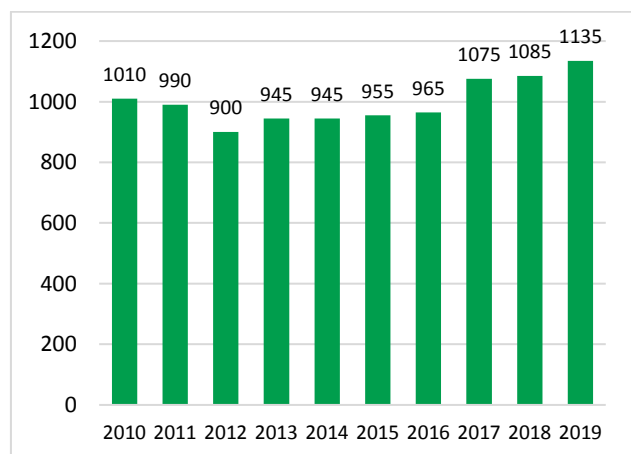
2 Aantal mensen in nachtopvang

2.1 Aantal slapers per jaar

In totaal hebben in 2019 1.135 mensen die een CO-pas hadden minimaal één nacht gebruik gemaakt van de nachtopvang. Daarnaast zijn er ook mensen die zonder CO-pas gebruik maken van de nachtopvang (tijdens de Winterkouderegeling of kortdurend bij een crisis). Deze rapportage gaat alleen over de slapers met een CO-pas.

Tussen 2013 en 2016 lag het aantal slapers stabiel rond de 950. Daarna zien we een stijging van het aantal slapers: in 2017 een stijging van 11%, in 2018 (vrijwel) geen stijging en in 2019 weer een stijging van 5%.

Figuur 2.1. Aantal unieke slapers per kalenderjaar (met een CO-pas)

2.2 Aantal slapers per instelling

In 2019 sliepen er iets meer mensen bij het CvD (696) dan bij het Leger des Heils (678). Bij de NAS (locatie Vijverhofstraat) verbleven 19 mensen. Een deel van de mensen (255) verbleef bij meerdere instellingen. Voor de overzichtelijkheid hebben we in de verdere analyses de mensen bij één van de instellingen ingedeeld, op basis van de locaties waar ze de meeste overnachtingen hadden. Zie Tabel 2.1. Gezien het beperkte aantal slapers bij de NAS, worden die verder niet meer overal apart vermeld.

Tabel 2.1. Aantal slapers per instelling*

	Totaal	Hoofdverblijf (meest geslapen)
Leger des Heils	696	562 (49%)
CvD	678	559 (49%)
NAS	19	15 (1%)
Totaal	1.136	(100%)

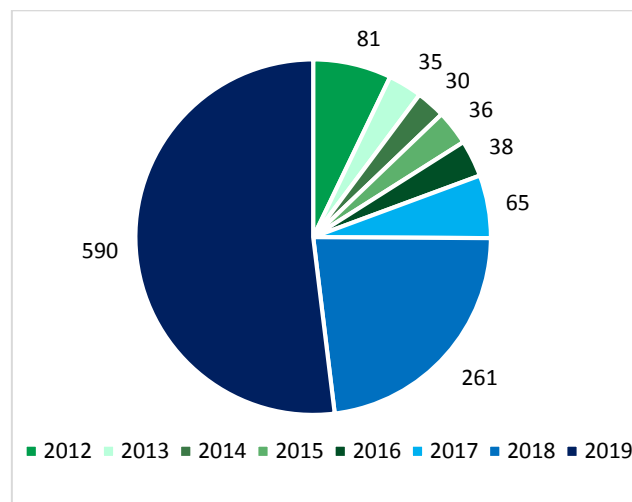
* Toelichting: bij het Leger des Heils verbleven in totaal 696 personen. Bij 562 van hen was het Leger des Heils ook hun 'hoofdverblijf'. D.w.z.: de instelling waar men de meeste nachten verbleef. De rest (134 personen) had zijn hoofdverblijf bij het CvD of NAS.

2.3 Instroom en herinstroom

Ruim de helft (560) van de slapers in 2019 maakte in dat jaar voor het eerst gebruik van de nachtopvang (zie Figuur 2.2 op de volgende pagina). Bijna een kwart was in 2018 al ingestroomd. Een beperkte maar niet onaanzienlijke groep (16%, 182 mensen) maakte vier jaar of langer geleden ook al eens gebruik van de nachtopvang, waarvan 81 mensen (7%) zelfs zeven jaar geleden (in 2012). Dit beeld is vergelijkbaar met analyses die in eerdere jaren zijn gedaan.

Als we inzoomen op het kalenderjaar 2019, dan zien we dat de meeste mensen één periode gebruik maken van de opvang (in één of meerdere opeenvolgende maanden). Een aantal mensen (13%, 153 personen) maakt meerdere periodes gebruik van de opvang. Dat wil zeggen: ze zijn tussentijds een maand of langer afwezig (dan is er dus herinstroom binnen een kalenderjaar). Hoewel de meeste mensen in een min of meer *aaneengesloten periode* gebruik maken van de opvang, wil dat overigens niet zeggen dat ze ook *elke dag* in de opvang slapen.

Figuur 2.2. Jaar eerste gebruik nachtopvang (n=1135)

3 Duur van het verblijf

Inleiding

In dit hoofdstuk kijken we naar de duur van het verblijf in de nachtopvang. Om ontwikkelingen in de tijd te volgen is het handig een vergelijking te maken tussen het (gemiddeld) aantal overnachtingen per kalenderjaar. Omdat mensen hun overnachtingen echter niet 'netjes' binnen een kalenderjaar maken, geeft dit een vertekend beeld: Van de mensen die in 2019 in de nachtopvang verblijven weten we immers nog niet hoeveel nachten ze uiteindelijk in totaal zullen maken als we ook naar 2020 zouden kijken. Daarom doen we twee analyses:

In § 3.1 kijken we naar het totaal aantal overnachtingen van personen die in 2018 zijn ingestroomd³. We vergelijken dit met instromers uit 2017.

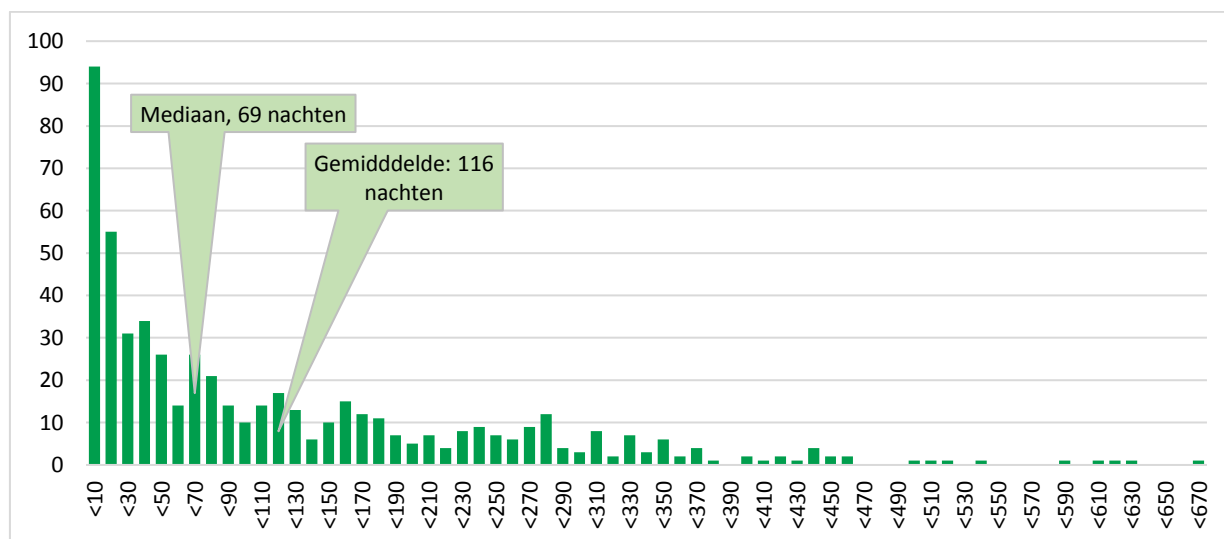
In § 3.2 kijken we naar het aantal overnachtingen in het kalenderjaar 2019, en vergelijken dit met andere kalenderjaren.

3.1 Totale verblijfsduur: instromers 2018

De mensen die in 2018 zijn ingestroomd hebben gemiddeld 116 overnachtingen gehad. Een deel van deze overnachtingen heeft in 2019 plaats gevonden. Het aantal van 116 overnachtingen komt neer op bijna 4 maanden. Echter, omdat men veelal niet elke nacht komt, is de periode waarin men gebruik maakt van de nachtopvang veelal wat langer dan 4 maanden⁴. De mensen die in 2017 instroomden hadden gemiddeld 115 overnachtingen (in 2017 en deels in 2018). Dat is dus gelijk aan het beeld voor 2018.

Het *gemiddelde* van 116 nachten geeft echter een vertekend beeld, want er is een hele grote variatie in het aantal overnachtingen (van 1 nacht tot wel 663 nachten) en er zijn maar weinig mensen die ook daadwerkelijk het gemiddeld aantal overnachtingen hebben. In onderstaande figuur is te zien dat er relatief veel mensen zijn met een heel korte verblijfsduur. Ruim 60% van de mensen heeft minder overnachtingen dan gemiddeld. De mediaan (de middelste waarneming) ligt daarom met 69 nachten een stuk lager dan het gemiddelde (zie kader op de volgende pagina voor een toelichting).

Figuur 3.1. Verblijfsduur in 2018 en 2019 van instromers uit 2018*

*Toelichting: er is een telling gemaakt per 10 nachten. Er zijn bijvoorbeeld 94 met 1 t/m 9 overnachtingen (<10) en 55 mensen met 10 t/m 19 nachten (<20).

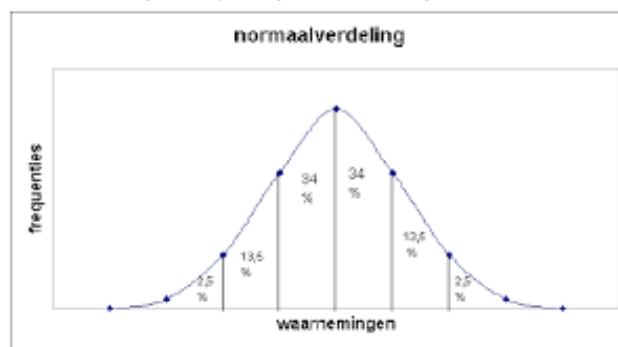
³ De ervaring leert dat het niet echt voorkomt dat mensen in meer dan 2 kalenderjaren *aaneengesloten* gebruik maken van nachtopvang. Dus wanneer we van de instromer uit 2018 kijken naar de overnachtingen in 2018 met een uitloop naar 2019, dan geeft dat een goed beeld van het totaal aantal overnachtingen van deze mensen.

⁴ Ter illustratie: Bij 113 tot 120 overnachtingen (n=11) is de duur tussen de eerste en de laatste overnachting gemiddeld 7,5 maanden en varieert deze van 4,6 tot 14 maanden.

In onderzoek maken we veel gebruik van het gemiddelde om met één cijfer een globaal beeld van iets te schetsen. Een gemiddelde is vooral handig wanneer er sprake is van een zogenaamde 'normaalverdeling' met een beperkte spreiding. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de lengte van volwassen Nederlandse vrouwen, dan zal die gemiddeld rond de 1,70 meter liggen, waarbij zo'n 95% van de vrouwen binnen de beperkte range van pakweg 1,60 tot 1,80 vallen, er een paar uitschieters van maximaal 40 cm naar zowel boven als beneden zijn, en waarbij de helft van alle vrouwen precies onder en de andere helft van de vrouwen precies boven het gemiddelde valt. Wanneer je dus zegt dat vrouwen gemiddeld 1,70 lang zijn (en mannen bijvoorbeeld 1,85) dan geeft dat een goede indruk van de lengte van vrouwen in het algemeen (en het verschil met mannen).

In een grafiek ziet een normaalverdeling er altijd ongeveer als volgt uit:

De mediaan is het getal dat aangeeft op welk punt 50% van de waarnemingen zit. Bij een normaalverdeling is de mediaan gelijk aan het gemiddelde. In het voorbeeld ligt dus zowel het gemiddelde als de mediaan van de lengte van vrouwen op 1,70 meter.

Wanneer er geen normaalverdeling is, maar een 'scheve' verdeling, zal het gemiddelde afwijken van de mediaan. De mediaan geeft soms dus een betere indruk dan het gemiddelde.

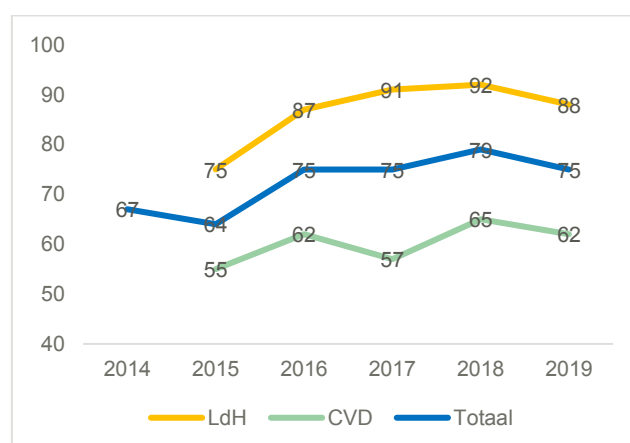
Bij het aantal overnachtingen in de nachtopvang is er een scheve verdeling (de meeste mensen zitten niet in het midden van de grafiek maar links in de grafiek, zie figuur 3.1) én een grote spreiding (van 1 tot 663 nachten). Daarom geeft het gemiddelde (116) maar een beperkt beeld van de werkelijkheid.

3.2 Overnachtingen per kalenderjaar

Van de mensen die in 2019 in de nachtopvang verbleven weten we nu nog niet wat het totaal aantal overnachtingen zal zijn. Wel kunnen we kijken naar de overnachtingen *binnen* het kalenderjaar 2019, en dit vergelijken met voorgaande jaren.

Dan zien we dat mensen in 2019 gemiddeld 75 overnachtingen hadden. Dat is vergelijkbaar met 2016 en 2017, en wat lager dan in 2018 (zie Figuur 2.4). Globaal gezien was er vanaf 2014 sprake van een stijging en zien we een daling in 2019. Bij het Leger des Heils slapen mensen gemiddeld langer dan bij het CVD⁵.

Figuur 3.2. Gemiddeld aantal overnachtingen per kalenderjaar

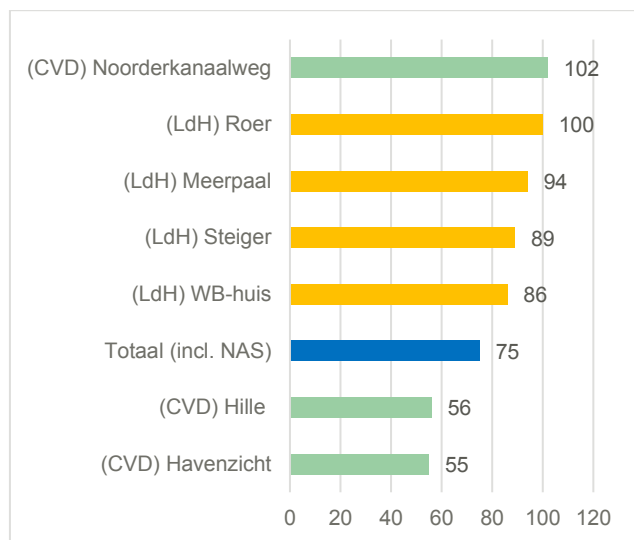

⁵ Bij de berekening zijn mensen toegewezen aan de locatie en instelling waar ze de meeste overnachtingen hadden. Sommigen

hebben ook elders geslapen. Die nachten zijn dan niet meegeteld bij het locatiegemiddelde, maar wel bij het totaalgemiddelde.

Per locatie zijn er ook verschillen, zie Figuur 2.5. Hierin is te zien dat de verblijfsduur het hoogst is in de Noorderkanaalweg, maar hier slapen relatief weinig mensen. In de bijlage (Tabel A.1 en A.2) is het aantal slapers per locatie en de gemiddelde verblijfsduur vanaf 2015 opgenomen.

Figuur 3.3. Gemiddeld aantal overnachtingen in 2019, per locatie*

* excl. Breedestraat en Vijverhofstraat die pas in de loop van 2019 zijn geopend. Totaal is wel voor alle locaties.

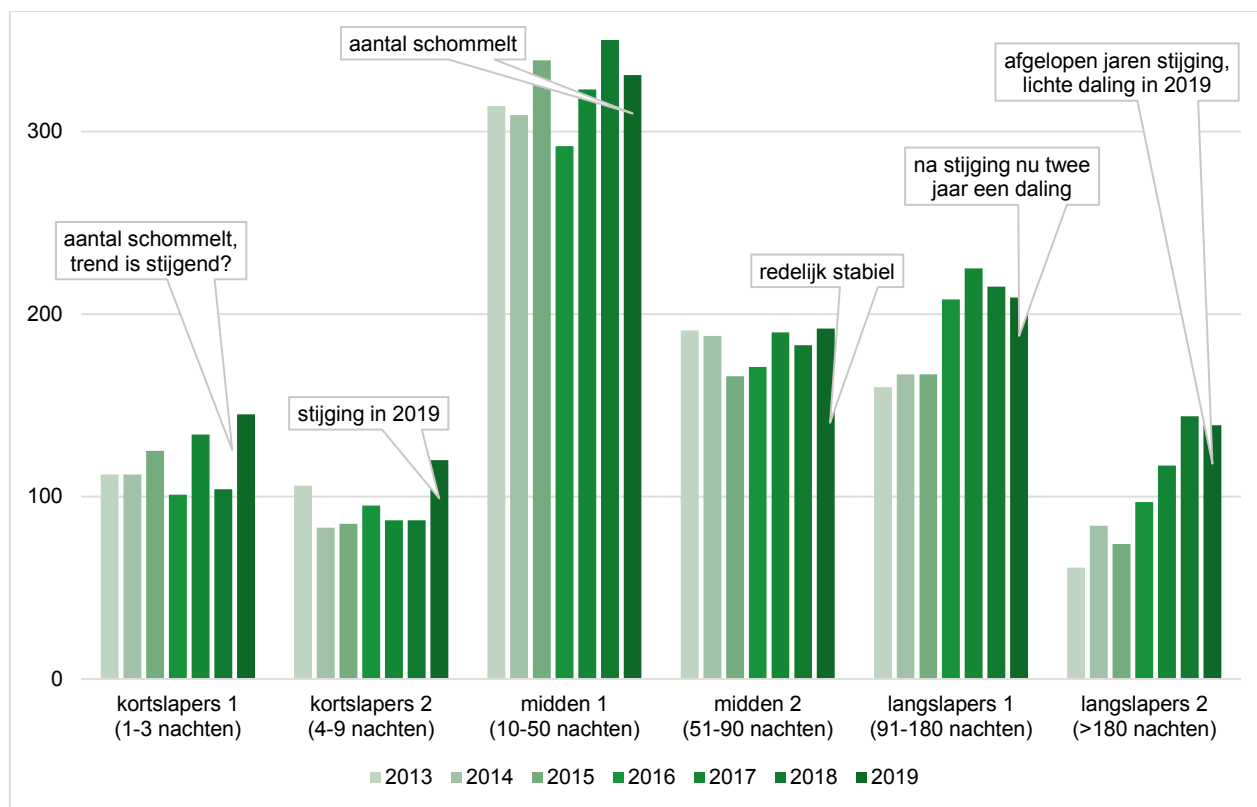
3.3 Kortslapers en langslapers

Het aantal overnachtingen per persoon varieert in 2019 van 1 tot 362 nachten. Bijna een kwart van de mensen (23%) heeft in 2019 minder dan 10 nachten in de opvang geslapen. De grootste groep (29%) heeft tussen de 10 en 50 overnachtingen gemaakt. Ruim 1 op de 10 mensen (12%) had meer dan 180 overnachtingen (dus minimaal 6 maanden).

Om ontwikkelingen in de tijd weer te geven, is in Figuur 3.4 een indeling gemaakt in zes groepen. Eerder zagen we al dat het totaal aantal slapers in 2019 groter is dan in 2018 (5% meer, zie Figuur 2.1). In de figuur is te zien dat deze stijging met name is terug te zien bij het aantal kortslapers. Verder zien we dat het aantal langslapers (>180 nachten) tussen 2013 en 2019 meer dan verdubbeld is, maar in 2019 iets is gedaald.

NB: De indeling in deze zes groepen is wat arbitrair. De term 'langslaper' is gekozen o.b.v. de toen geldende geldigheidsduur van een CO-pas (nu drie, voorheen zes maanden).

Figuur 3.4. Aantal slapers per verblijfsgroep, van 2013 t/m 2019

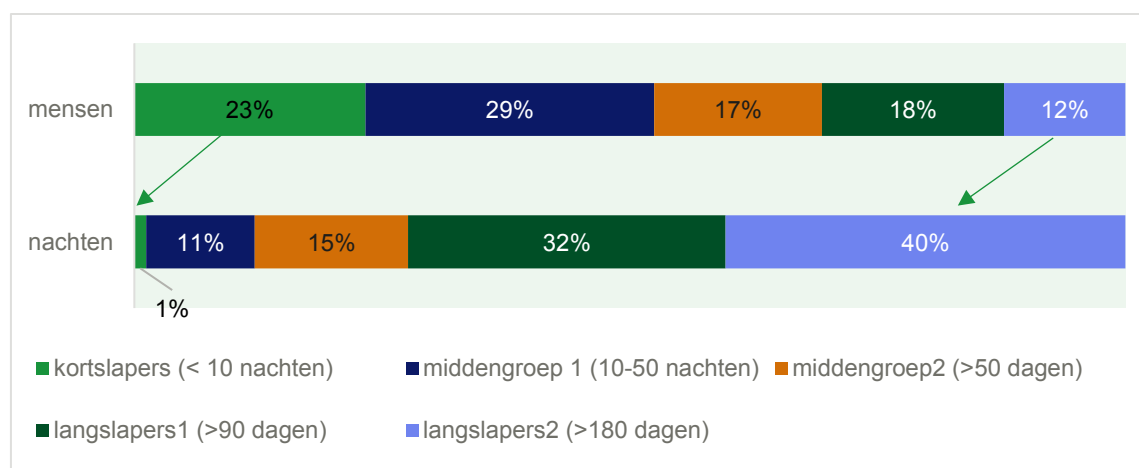

De flinke stijging van het aantal kortslapers heeft maar beperkt invloed op de benutting van de capaciteit. Veranderingen in het aantal langslapers hebben juist een onevenredig grote impact op de totale bezetting in de nachtopvang. (Zie ook hoofdstuk 4).

Zo is in Figuur 3.5 te zien dat de 265 kortslapers (<10 nachten, 23% van alle slapers) verantwoordelijk zijn voor maar 1% van alle overnachtingen, terwijl de 139 langslapers (> 180 nachten, 12% van de slapers) verantwoordelijk zijn voor 40% van alle overnachtingen in 2019.

In de bijlage (Tabel A.3 en A.4) zijn deze cijfers terug te vinden over de afgelopen jaren.

Figuur 3.5.   Vergelijking impact: aandeel mensen versus aandeel nachten

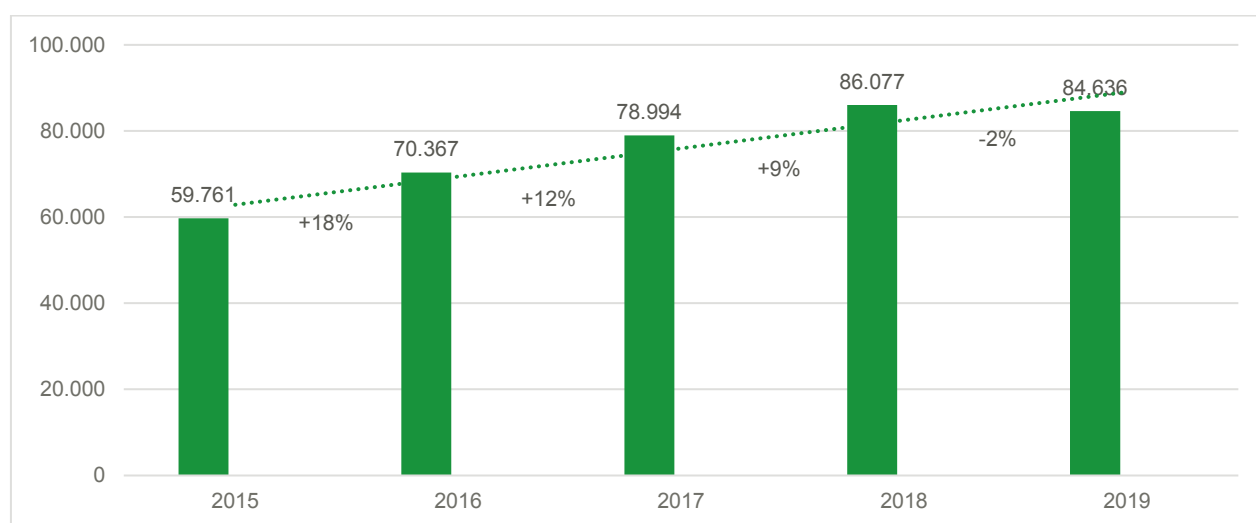
4 Capaciteit en bezetting

4.1 Totaal aantal overnachtingen per jaar

Naast het aantal nachten per persoon, kunnen we ook kijken naar het totaal aantal gemaakte overnachtingen per jaar. Dat geeft een indicatie voor de jaarbezetting. We zien dan dat, hoewel het *aantal slapers* in 2019 met 5% is gestegen, het *aantal overnachtingen* juist iets is gedaald ten opzichte van 2018 (Zie Figuur 4.1). Er werd dus per saldo

minder gebruik gemaakt van de opvang in 2019 dan in 2018. Overigens kan het zijn dat het voor de medewerkers in de opvang (zowel qua beleving als daadwerkelijke inzet) nog even druk (of drukker) is, omdat elke nieuwe persoon tijd kost, ook als die korter verblijft. En dat geldt wellicht wat meer voor het CVD dan voor het Leger des Heils vanwege de kortere verblijfsduur aldaar.

Figuur 4.1. Totaal aantal gemaakte overnachtingen per kalenderjaar

4.2 Capaciteit en bezetting

Het aantal slapers per dag varieert in 2019 van gemiddeld 236 slapers (in augustus) tot 284 (in februari). Het gaat hier echter weer om een gemiddelde: Er zijn dagen waarop het stiller is (met name in het weekend) en dus ook dagen waarop het drukker is en de bezetting van een locatie boven de 100% ligt. Het maandelijkse (gemiddelde) bezettingspercentage varieert van 84% tot 93%. Een overzicht van de maandelijkse bezettingscijfers is terug te vinden in de bijlage (tabel A.5).

In Figuur 4.2 is de capaciteit en de bezetting van de afgelopen jaren weergegeven⁶. Hierin is duidelijk te zien dat zowel de capaciteit als de bezetting de afgelopen jaren is gestegen.

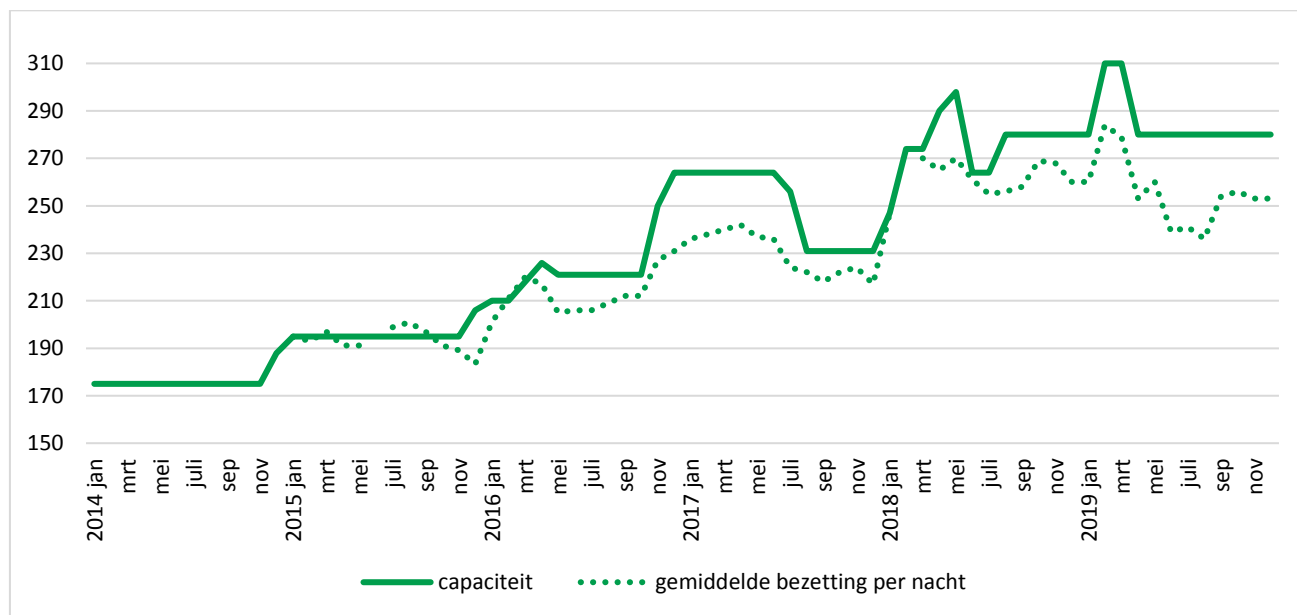
In 2013 en 2014 was er een capaciteit van 175 bedden. Vanaf december 2014 is de capaciteit een aantal keer verhoogd, tot maximaal 264 bedden vanaf medio november 2016. In juli 2017 was er voor het eerst weer sprake van een afname van de capaciteit, maar die werd na een paar maanden weer verhoogd.

De gemiddelde bezetting is bijna altijd lager dan de capaciteit, maar zoals gezegd kan dit per dag verschillen. Wanneer de bezetting hoger is dan de capaciteit, betekent dat dus dat er meer bedden zijn gebruikt dan er formeel beschikbaar zijn. De dagen waarop sprake was van de Winterkouderegeling (WKR) zijn in deze cijfers niet meegenomen. Er is dan een hogere capaciteit en toegang voor niet CO-pas houders.

⁶ De bezetting heeft alleen betrekking op mensen met een CO-pas! De capaciteit wordt voor een klein deel (kortdurend) benut voor mensen zonder CO-pas, met name in crisissituaties.

Figuur 4.2. Capaciteit per maand (vanaf 2014) en bezetting per maand vanaf 2015*

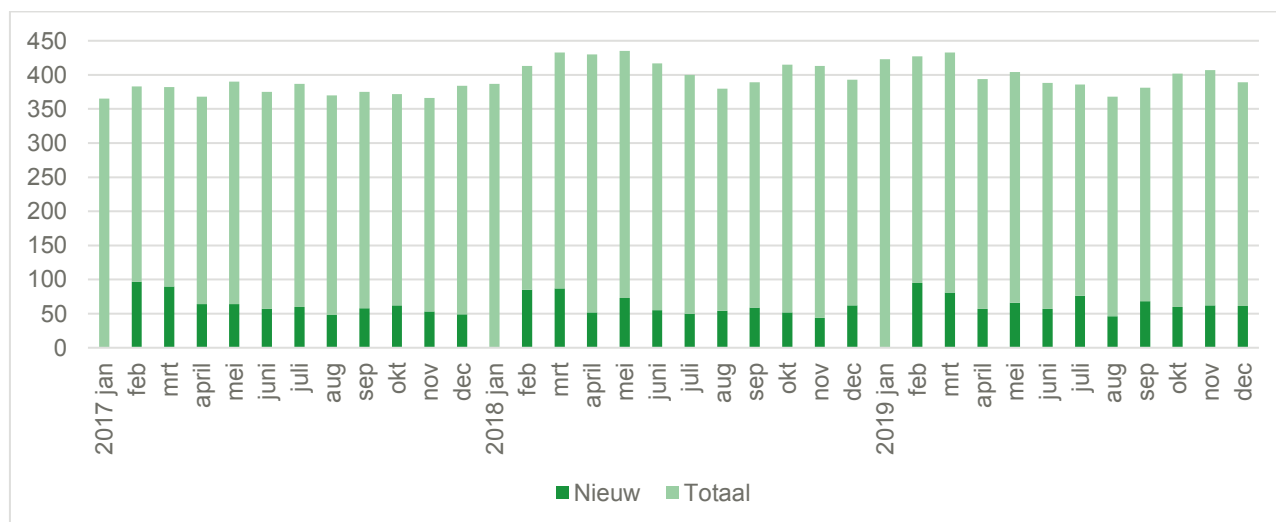

* De bezetting van juni 2017 is niet bekend vanwege registratieproblemen bij het LdH. In februari 2019 was er de hele maand WKR en is dus geen 'reguliere' bezetting berekend.

Naast de gemiddelde bezetting per nacht kunnen we kijken naar het aantal unieke slapers per maand. In Figuur 4.4 is te zien dat het aantal slapers per maand wat schommelt en de pieken in 2018 en 2019 wat hoger zijn dan in 2017. Het gemiddelde over alle maanden is in 2019 ongeveer even hoog als in 2018 (respectievelijk 409 en 400 unieke slapers). In 2017 was dat 376.

Ter vergelijking: In 2014 was het gemiddeld aantal slapers per maand nog 302. In vijf jaar tijd is het aantal slapers per maand dus met 25% gestegen. Echter, het aantal slapers per jaar is in dezelfde periode (2014-2019) met 'maar' 20% gestegen (van 945 naar 1.135, zie Figuur 1.1). Dat wijst erop dat mensen in 2019 langer in de opvang verbleven (in meer maanden) dan in 2014.

Figuur 4.3. Aantal unieke slapers per maand in 2017, 2018 en 2019*

* Nieuw = het aantal mensen dat die maand voor het eerst (dat jaar) in de opvang kwam. In januari staat de teller weer op 0

5 Kenmerken van daklozen

5.1 Leeftijd en geslacht

De jongste persoon die in 2019 gebruik maakte van de nachtopvang was 23 jaar, de oudste 78 jaar. De gemiddelde leeftijd is 42 jaar. Dat is al jaren een stabiel gegeven. Ook als we de verschillende leeftijdsklassen bekijken, is het beeld van de afgelopen jaren heel stabiel (zie bijlage Tabel A.6). Het aantal 65-plussers is klein, maar is vanaf 2017 wel gestegen. Deze mensen zijn mogelijk extra kwetsbaar.

Hoe ouder de mensen zijn, des te langer ze in de opvang verblijven.

Net als in eerdere jaren gaat het overwegend om mannen. 14% van de slapers is een vrouw. Het aandeel vrouwen is vergelijkbaar met voorgaande jaren maar wel iets hoger dan voorheen (was telkens 12% of 13%)

Tabel 5.1. Aantal slapers per leeftijdsgroep en gemiddeld aantal overnachting in 2019

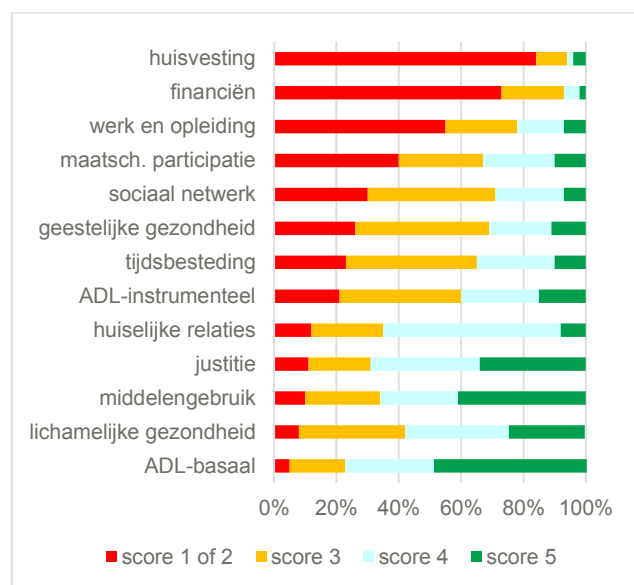
	Aantal	Percentage	Nachten (gemiddeld)
23 - 34 jaar	354	31%	56
35 - 49 jaar	454	40%	80
50 - 64 jaar	300	26%	84
65 jaar en ouder	28	3%	108
Totaal	1136	100	75

5.2 Problematiek: ZRM

Bij toelating tot de Maatschappelijke Opvang wordt een zogenaamde nulmeting van de ZRM afgenomen (Zelfredzaamheidsmatrix), waarbij een score van 1 tot 5 wordt gegeven op verschillende leefgebieden. Soms geeft deze nulmeting een vertekend beeld, en wordt de daadwerkelijke situatie van een persoon pas later goed zichtbaar. Ook blijkt van ruim de helft (!) van de mensen die in 2019 zijn ingestroomd geen nulmeting te zijn geregistreerd. Desalniettemin geeft een analyse van de nulmetingen wel een eerste indruk van de problematiek van de daklozen.

In Figuur 5.1 is per leefgebied het aandeel mensen te zien met een bepaalde score.

Figuur 5.1. ZRM-scores nulmeting (nieuwe instroom 2019)

Uiteraard is huisvesting bij de meeste mensen een groot probleem. Daarnaast zijn er vooral grote problemen op het gebied van financiën, wat waarschijnlijk samenhangt met de problemen op het gebied van werk en maatschappelijke participatie.

Wanneer we huisvesting en financiën even buiten beschouwing laten, dan heeft een kwart (26%) verder geen zeer **acute** problemen op de leefgebieden van de ZRM (score 1 of 2). In 2017 gold dit voor 15%. Dat wijst mogelijk op een verschuiving in het profiel van de daklozen die gebruik maken van nachtopvang, maar we moeten voorzichtig zijn met conclusies omdat bij de meeste mensen geen ZRM-score is geregistreerd (en we op dit moment niet weten of dat een selectieve groep is). Bovendien moeten we niet onderschatten wat de ernst of aard van de problematiek is bij mensen met een score van 3 of 4. (Zie voorbeeld in Tabel 5.2).

De ZRM geeft ook maar beperkt inzicht in echte 'achterliggende' problematiek. Zo is bekend dat een substantieel deel van mensen die gebruik maken van Maatschappelijke

Opvang een licht verstandelijke beperking heeft, maar dit staat niet in de ZRM. Wel zien we bijvoorbeeld:

- Dat een kwart (26%) zeer laag scoort op geestelijke gezondheid en nog eens 43% heeft een score 3 (zie toelichting);
- Dat 10% zeer laag (=slecht) scoort op middelengebruik en nog eens 24% heeft een score 3.

Als we die twee combineren, is er:

- Bij 29% een lage score op zowel geestelijke gezondheid als middelengebruik;
- Bij 75% een lage score op geestelijke gezondheid en/of middelengebruik.

Tabel 5.2. Toelichting bij de ZRM-scores van de leefgebieden geestelijke gezondheid en middelengebruik

ZRM-score	Geestelijke gezondheid	Middelengebruik
1	Noodsituatie, gevaar voor zichzelf en/of anderen	Ernstige stoornis, lichamelijke/geestelijke problemen die directe behandeling vereisen
2	Aanhoudende aandoening, ernstige beperking van het functioneren, geen behandeling	Stoornis (verslaving), lichamelijke/geestelijke problemen, geen behandeling
3	Aandoening, functioneren is beperkt, ondanks behandeling of cliënt is minimaal behandeltrouw	Gebruik van middelen, problemen thuis/op school/op het werk, wel behandeling/minimaal behandeltrouw
4	Onrust als reactie op stressoren, functioneren is marginaal beperkt, behandeltrouw of geen behandeling nodig	Gebruik van middelen, geen problemen, wel behandeling
5	Gezond, niet meer dan dagelijkse beslommeringen	Geen middelengebruik of alcoholgebruik binnen de norm, geen hunkering

Forensische Zorg

Het kan verder nuttig zijn om te weten hoeveel mensen gebruik maken van de nachtopvang die geen aanspraak maken op een WMO-arrangement omdat ze forensische zorg (moeten) krijgen (de zogenaamde IFZO-klanten). De huidige registratie maakt het echter niet mogelijk deze mensen te herkennen.

Bijlage A Aanvullende tabellen

Tabel A.1. Aantal slapers per locatie per jaar

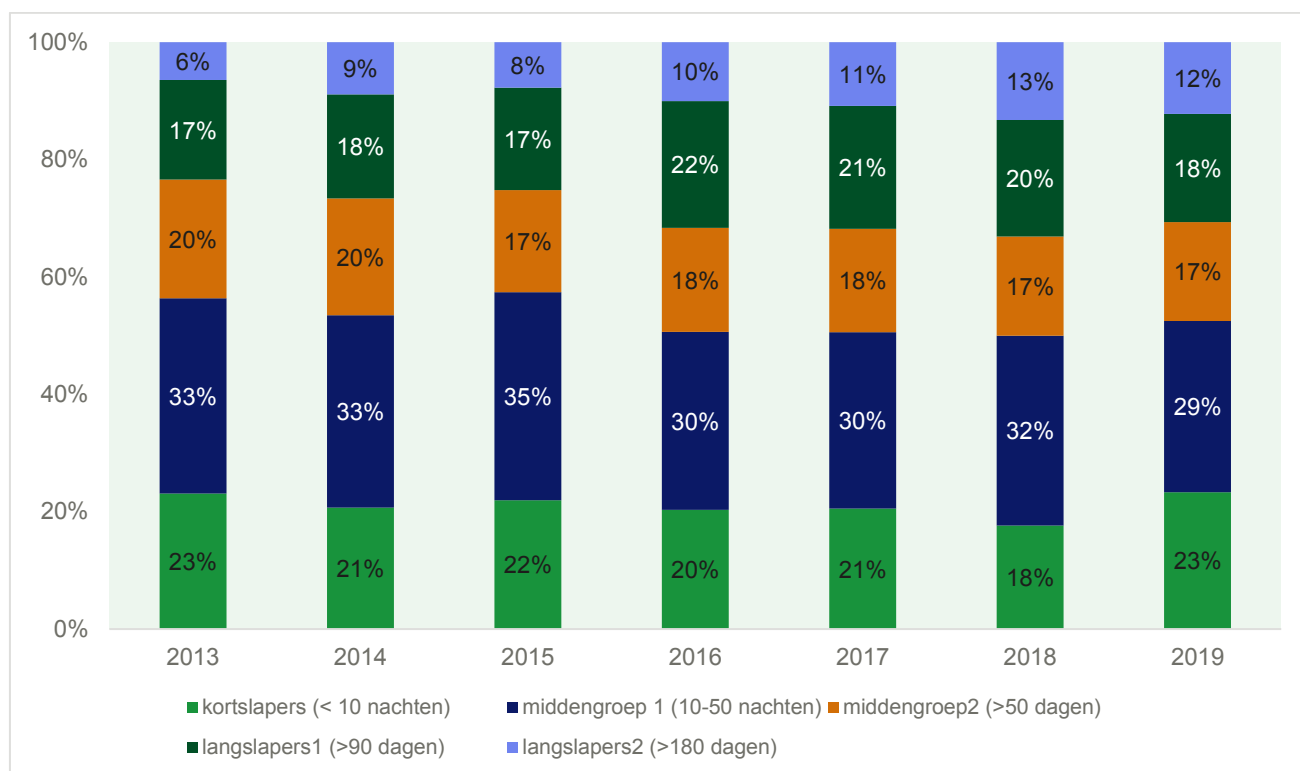
	2015	2016	2017	2018	2019
(CVD) Havenzicht	251	218	239	231	223
(CVD) Hille	237	220	253	275	260
(CVD) Noorderkanaalweg				5	77
(LdH) Bredestraat*					27
(LdH) Steiger	124	144	124	119	146
(LdH) WB-huis	201	203	247	241	188
(LdH) Meerpaal	119	105	110	111	107
(LdH) Roer		49	75	102	93
(NAS) Vijverhofstraat*					15
<i>Locatie niet vastgesteld</i>	23	26	26	1	
Totaal	955	965	1074	1085	1136

Tabel A.2. Gemiddeld aantal overnachtingen per locatie per jaar

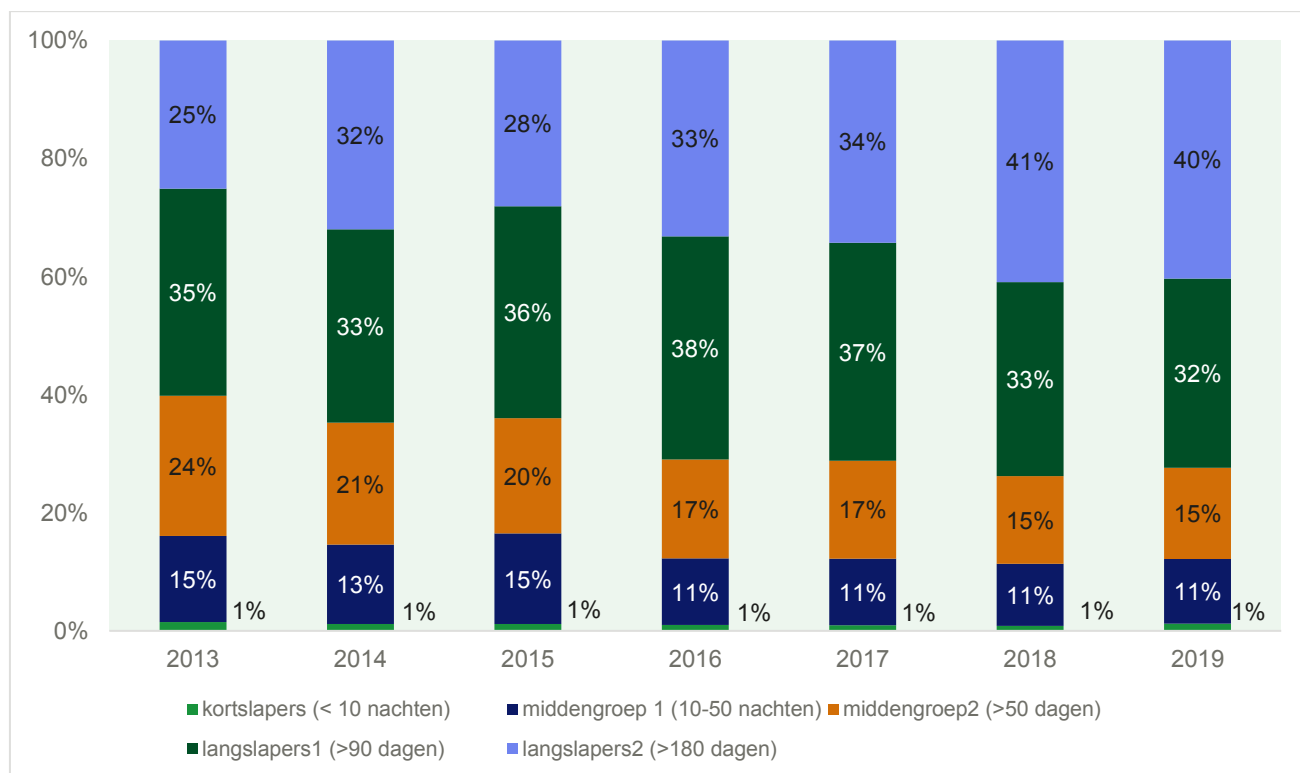
	2015	2016	2017	2018	2019
(CVD) Hille	55	62	62	71	56
(CVD) Havenzicht	52	60	51	56	55
(CVD) Noorderkanaalweg	-	-	-	106	102
(LdH) Steiger	82	83	100	108	89
(LdH) Meerpaal	77	97	93	87	94
(LdH) WB-huis	70	79	84	82	86
(LdH) Roer	-	111	95	106	100
(LdH) Bredestraat*	-	-	-	-	25
(NAS) Vijverhofstraat*	-	-	-	-	39
Totaal	64	75	75	79	75

Toelichting: In figuur A.3 is (bijvoorbeeld) te zien dat in 2018 13% van de mensen tot de categorie 'langslaper 2' behoort. In figuur A.4 is te zien dat deze mensen verantwoordelijk zijn voor 41% van alle overnachtingen in 2018.

Figuur A.2. Aandeel mensen per categorie van verblijfsduur, per jaar

Figuur A.3. Aandeel in de gemaakte overnachtingen per categorie van verblijfsduur, per jaar

Tabel A.5. Aantal slapers per maand (totaal en voor het eerst die maand) en bezettingspercentage per maand in 2019

	Totaal	Waarvan nieuwe instroom	Bezettingspercentage
Januari	423	0	93%
Februari	427	95	92%
Maart	433	81	90%
April	394	57	90%
Mei	404	66	93%
Juni	388	57	85%
Juli	386	76	86%
Augustus	368	46	84%
September	381	68	91%
Oktober	402	60	91%
November	407	62	90%
December	389	61	90%

Tabel A.6. Aandeel mensen per leeftijdsklasse en gemiddelde leeftijd per jaar

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
< 23 jaar	0%	1%	0%	0%	0%	0%
23 - 34 jaar	30%	28%	31%	31%	28%	31%
35 - 49 jaar	42%	45%	41%	41%	43%	40%
50 - 64 jaar	25%	24%	26%	25%	26%	26%
65 jaar en ouder	2%	2%	2%	3%	3%	3%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Gemiddelde leeftijd	42 jaar	42 jaar	42 jaar	42 jaar	42 jaar	42 jaar

Kennis voor een sterk Rotterdams beleid

Onderzoek en Business Intelligence is een afdeling binnen de gemeente Rotterdam. De afdeling verzamelt informatie en doet onderzoek voor het maken en uitvoeren van beleid door de gemeente Rotterdam. Het onderzoek gaat over onderwerpen als gezondheid, zorg, onderwijs, reïntegratie, demografie, ruimtelijke ordening en veiligheid. Soms is de gemeentelijke organisatie het onderwerp, vaker gaat het over de stad en haar bewoners. Het doel is steeds om met deze verzamelde kennis het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente te verbeteren.

Auteurs

Drs. Eva Mandos is psycholoog en onderzoeker op het terrein van OGGZ en Maatschappelijke Opvang.

[Rotterdam.nl](https://rotterdam.nl)

Gemeente Rotterdam